

Tájékoztató az örökbefogadásról

Az örökbefogadás célja a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szerint: „Az örökbefogadás az örökbefogadó, annak rokonai és az örökbe fogadott gyermek között rokoni kapcsolatot létesít az örökbefogadott gyermek családban történő nevelkedése érdekében. Örökbe fogadni kiskorú gyermeket lehet.”

Az örökbefogadás **családjogi jogviszony**: a gyermek az örökbefogadók vér szerinti gyermekének jogállásába lép, az örökbefogadás az örökbefogadókkal szemben tartási kötelezettséget, rokoni kapcsolatokat keletkeztet, a gyermek az örökbefogadók családnevét viseli, ezzel is megjelenítve a külvilág felé, hogy az örökbefogadó család részévé vált, öröklési szempontból pedig vér szerinti gyermekként örököl az örökbefogadók után.

Az örökbefogadás a XX. század közepétől szerte a világon **a gyermekekről való gondoskodás egyik legfontosabb eszközévé vált**, mely jogkövetkezményeit tekintve is a legnagyobb biztonságot jelentő helyettesítő védelem a gyermek számára, ha vér szerinti családjában nem nevelkedhet.

Az örökbefogadástól meg kell különböztetni a helyettesítő védelem másik gyakori formáját, a gyermek **nevelőszülőnél történő elhelyezését**, melynek célja - eltérően az örökbefogadástól – a gyermek **átmeneti gondozása, nevelése** a nevelőszülő által **addig, amíg a gyermek vér szerinti családjába gondozására, vagy örökbefogadására nem kerül sor**. A nevelőszülő alapfeladatait a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény határozza meg. A nevelőszülő nevelőszülői feladatait foglalkoztatási jogviszony keretében, díjazás ellenében látja el.

I. Az örökbefogadás feltételei

Az örökbefogadás akkor jöhet létre, ha az örökbefogadás szereplőinek mindegyike szempontjából fennállnak az örökbefogadáshoz szükséges feltételek, és az örökbefogadás a gyermek érdekében áll.

A gyermek oldaláról szükséges feltétel: kiskorú legyen és jogilag örökbefogadható.

A vér szerinti szülő részéről feltétel: a gyermek jogi örökbefogadhatósága a vér szerinti szülő magatartásán, körülményein alapul. Ezek valamelyikének megléte nélkül a gyermek örökbefogadása nem valósulhat meg.

- a) A gyermek örökbefogadható, ha **vér szerinti szülei úgy döntenek, hogy hozzájárulnak gyermekük örökbefogadásához**. Ha számukra ismert személy általi örökbefogadáshoz járulnak hozzá, akkor **nyílt az örökbefogadás**, ha számukra ismeretlen személy általi örökbefogadáshoz, akkor **titkos az örökbefogadás**.

A szülő a hozzájáruló nyilatkozatát mindkét esetben a gyermek születésétől számított hat héten belül - a gyermeknek a szülő vagy a gyermek más hozzátartozója által történő nevelése érdekében - visszavonhatja.

Amennyiben ismeretlen személy javára járul az örökbefogadáshoz a szülő és a gyermek nem egészséges, vagy betöltötte 6. életévét, a gyámhivatal jóváhagyása szükséges a hozzájáruláshoz. Ha a gyámhivatal két hónapon belül nem nyilatkozik, a jóváhagyás megadottnak tekintendő. A gyámhivatal döntése előtt megkeresi az illetékes megyei/fővárosi területi gyermekvédelmi szakszolgálatot (a továbbiakban: TGYSZ) arra vonatkozóan, hogy a gyermek örökbefogadására van-e esély. Ha a TGYSZ nyilvántartásában nincs a gyermeket elfogadó örökbefogadó család, a választást megelőzően a TGYSZ megkeresi Családokért Felelős Tárca Nélküli Miniszter irányítása alatt működő országos örökbefogadást elősegítő szervet a gyermek örökbefogadási esélyeire vonatkozóan.

- b) Ha a gyermek gyermekvédelmi gondoskodásban nevelkedik, ***a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal, mint örökbefogadási ügyekben kijelölt gyámhivatal*** (a továbbiakban: kijelölt gyámhivatal) a nevelésbe vett gyermeket legfeljebb négy évre örökbefogadhatónak nyilvánítja, ha a szülő önhibájából
- gyermekével 8 hónapja nem tart rendszeres kapcsolatot vagy 3 hónapon át semmilyen formában nem tart kapcsolatot, illetve életvitelén, körülményein nem változtat, és emiatt a nevelésbe vétel nem szüntethető meg; vagy
 - lakó- és tartózkodási helyét az új lakó- és tartózkodási helyének hátrahagyása nélkül megváltoztatja, és az annak felderítésére irányuló intézkedések 3 hónapon belül nem vezetnek eredményre.

Ebben az esetben **az örökbefogadás csak titkos lehet.**

- c) ***A bíróság megszünteti a szülő felügyeleti jogát***
- ha felróható magatartásával gyermeke javát, különösen testi jólétét, értelmi vagy erkölcsi fejlődését súlyosan sérti vagy veszélyezteti;
 - a gyermeket más személynél helyezték el vagy nevelésbe vették, és az a szülő, akinek szülői felügyeleti joga szünetel, a gyermek elhelyezésére vagy a nevelésbe vételre okot adó magatartásán, életvitelén, körülményein önhibájából nem változtat.

Ebben az esetben **az örökbefogadás csak titkos lehet.**

- d) ***A szülők halála*** esetén, ha nincs olyan hozzátartozó, aki gondoskodna a gyermekről, a gyermek örökbefogadható lesz.
- e) ***Ha a gyermek ismeretlen szülőktől származik*** (talált gyermek), örökbefogadhatóságát a gyámhivatal haladéktalanul megállapítja. Ha újszülött korban inkubátorba helyezték, akkor örökbefogadható, ha az elhelyezéstől számított 6 héten belül a szülők nem jelentkeznek gyermekükért. **Az örökbefogadás ebben az esetben is titkos.**

- f) Az **örökbefogadást a gyámhatóság vagy a bíróság felbontja**. A felbontást követő újabb örökbefogadás ebben az esetben is titkos. Kiskorú esetében az örökbefogadás csak a gyermek érdekében, kivételesen indokolt esetben bontható fel.

Az örökbefogadás feltételei az örökbe fogadni szándékozók oldaláról:

Örökbefogadó

- az a huszonötödik életévét betöltött,
- cselekvőképes személy lehet, aki a gyermeknél legalább tizenhat évvel, legfeljebb negyvenöt évvel idősebb, és
- személyisége, körülményei alapján alkalmas a gyermek örökbefogadására.

Három év feletti gyermek örökbefogadása iránti kérelem benyújtása esetén az örökbefogadás **a gyermek érdekében** abban az esetben is engedélyezhető, ha az örökbe fogadó szülő és a gyermek között legfeljebb ötven év a korkülönbség. Rokoni vagy házastársi örökbefogadás esetén a korkülönbségtől el kell tekinteni.

A fentiekben meghatározott életkornak és korkülönbségnek az egyik örökbefogadó tekintetében kell fennállnia. Testvérek örökbefogadása esetén az idősebb gyermek életkorát kell alapul venni.

A kijelölt gyámhivatal az örökbefogadás engedélyezése iránti kérelem benyújtásakor vizsgálja az örökbefogadó életkorát, valamint az örökbefogadó és az örökbefogadandó gyermek életkora közötti különbséget.

Nem fogadhat örökbe:

- aki szülői felügyelet megszüntetését kimondó jogerős bírósági ítélet hatálya alatt áll,
- aki közügyektől eltiltást kimondó jogerős bírósági ítélet hatálya alatt áll, és
- akinek gyermekét nevelésbe vették.

2021. március 1-jétől főszabályként gyermeket csak házastársak fogadhatnak örökbe. Ez alól kivétel a rokon és a szülő házastársa általi örökbefogadás, valamint, ha különös méltánylást érdemlő esetben és kormányrendeletben meghatározott eljárás lefolytatásával az egyedül örökbe fogadni szándékozó személy alkalmasságát megállapítják.

Az örökbe fogadni szándékozók az eljárást az Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat tartózkodási helyük szerinti **TGYSZ-énél** indíthatják el. Ez vonatkozik a Magyarországon örökbe fogadni kívánó, Magyarországon szokásos tartózkodási hellyel rendelkező külföldi állampolgár örökbe fogadni szándékozókra is. A TGYSZ örökbefogadási tanácsadója **személyes beszélgetés során, és írásban is tájékoztatja** az örökbe fogadni szándékozókat az örökbefogadás feltételeiről és arról, hogy alkalmasságuk megállapítása érdekében az általa meghatározott helyen és időpontban pszichológiai vizsgálaton, illetve tanácsadáson kell megjelenniük. Emellett hozzájárulásukkal megkeresi házorvosukat, szükség esetén szakorvosukat arra vonatkozóan, hogy nem szenvednek-e olyan betegségben, amely korlátozza őket gyermek nevelésében, valamint arról, hogy családi és lakáskörülményeiket (környezettanulmány) a helyszínen fogja vizsgálni.

Az örökbe fogadni szándékozó tájékoztatást kap arról is, hogy jövedelmi viszonyairól 30 napnál nem régebbi igazolást kell benyújtania a TGYSZ-hez.

Az örökbe fogadni szándékozónak kérelmük benyújtásakor nyilatkozniuk kell:

- az örökbefogadási szándékuk indokairól,
- az örökbe fogadandó gyermekre, gyermekekre vonatkozó elképzeléseikről, ezen belül különösen
 - az általuk örökbe fogadni szándékozott gyermekek számáról és arról, hogy vállalják-e testvérek örökbefogadását,
 - az örökbe fogadandó gyermek, gyermekek koráról,
 - arról, hogy vállalják-e egészségi problémával küzdő gyermek örökbefogadását,
- a korábban kezdeményezett örökbefogadás előtti eljárás eredményéről,
- arról, hogy alkalmassá nyilvánításuk esetén hozzájárulnak-e ahhoz, hogy adataikat az országos örökbefogadást elősegítő szerv közreműködésével - az örökbefogadási esélyeinek növelése érdekében - más TGYSZ is kezelje,
- annak tudomásulvételéről, hogy
 - körülményeik tekintetében kötelesek a valóságnak megfelelő információkat szolgáltatni, amelynek elmaradását értékelni kell az alkalmasságára vonatkozó vélemény kialakításánál, és
 - az örökbefogadásra való alkalmasság feltétele az örökbefogadás előtti tanácsadáson történő részvétel.

Egyedül örökbe fogadni szándékozónak nyilatkoznia kell továbbá a vele egy háztartásban élő személyekről, a velük fennálló kapcsolatáról, és arról, hogy betegsége, akadályoztatása esetén van-e olyan személy, aki a gyermeket átmeneti jelleggel gondozza.

A TGYSZ örökbefogadási tanácsadója az örökbe fogadni szándékozó személy **lakóhelyének felkeresése során**, a helyszínen tájékozódik arról, hogy a lakókörnyezet, illetve a családi és lakáskörülmények alkalmasak-e gyermek örökbefogadására, lehetőség szerint az együttélő családtagok véleményét ki kell kérnie.

Az örökbe fogadni szándékozó személy **pszichikai alkalmasságának vizsgálata során** a TGYSZ pszichológusa feltárja, hogy az örökbefogadási szándék motivációja, a család élethelyzete, az örökbe fogadni szándékozó személy életkora és személyisége, a gyermek nevelésével kapcsolatos elképzelése előreláthatólag biztosítja-e az örökbefogadandó gyermek harmonikus fejlődését, felnevelését.

A TGYSZ által felkért **házi orvos, szükség szerint szakorvos** arra ad választ, hogy az örökbe fogadni kívánó személy nem szenved-e a gyermek megfelelő ellátását is korlátozó testi, érzékszervi, értelmi fogyatékosságban, alkohol vagy kábítószer függőségben, pszichotikus zavarban, illetve olyan betegségben, amely miatt - akár időszakosan is - akadályozott a gyermekről való gondoskodás, illetve amely a gyermek fejlődését veszélyezteti.

Az alkalmasság további feltétele az örökbefogadás előtti **tanácsadáson való részvétel**, melyet pszichológus tart. A tanácsadás célja, hogy az örökbe fogadni szándékozók megismerjék

azokat az esetleges nehézségeket, amelyekkel a személyiségük, motivációik, családstruktúrájuk alapján az örökbefogadás során szembesülhetnek, továbbá felmérjék, hogy a családjukban, környezetükben milyen konfliktusokat okozhat a gyermek odakerülése, és hogy ezeket miként lehet kezelni, illetőleg az örökbefogadást követően felmerülő kérdéseikkel, gondjaikkal kihez fordulhatnak. Célja továbbá, hogy a tanácsadást végző szakember megismerje az örökbe fogadni szándékozók motivációit, valamint jelenlegi és virtuális családstruktúrájukat, megalapozott döntést tudjon hozni arról, hogy alkalmasak-e az örökbefogadásra.

A TGYSZ az örökbefogadásra való alkalmassági vizsgálat folyamatát a kérelem benyújtását követően a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszer örökbefogadási alrendszerében rögzíti.

A TGYSZ a kérelem beadásától számított 60 napon belül tájékoztatja az örökbe fogadni szándékozó személyt az alkalmassági vizsgálat eredményéről, és az alkalmasság megállapítását megalapozó vélemények esetén arról, hogy döntése megalapozása érdekében részt vehet a térítésmentes örökbefogadásra felkészítő tanfolyamon.

Az örökbefogadói tanfolyam célja, hogy a résztvevők

- felkészüljenek az örökbefogadásra, információszerzéssel és saját élményű tapasztalatokon keresztül támpontokat kapjanak döntésükhöz, vállalják-e és milyen feltételek mellett az örökbefogadást;
- megismerjék az örökbefogadás jogi és társadalmi hátterét;
- szembesüljenek azokkal a tipikus nehézségekkel, amelyek az örökbefogadási eljárás és az örökbefogadott gyermek nevelése során felmerülhetnek;
- elsajátítsák a konfliktusok kezelésének és az örökbefogadással együtt járó feszültségek, nevelési kihívások kezelésének módjait;
- érzékenyebbek, elfogadóbbak legyenek nagyobb életkorú, különböző származású és egészségi állapotú gyermekek örökbefogadására.

Az örökbefogadói tanfolyam segíti az örökbe fogadni szándékozókat abban is, hogy pontosan meg tudják határozni, milyen gyermek, gyermekek örökbefogadására vállalkozzanak. A tanfolyam elvégzését követően lehetőség van az örökbefogadandó gyermekre vonatkozó kérelem módosítására, ez esetben a módosított kérelemről és szakszolgálati javaslatról dönt a gyámhivatal.

A TGYSZ az örökbe fogadni szándékozó házaspár vagy személy kérelmére - a véleményeket javaslatával együtt megküldi **az örökbe fogadni szándékozó(k) tartózkodási helye szerinti járási/kerületi gyámhivatalnak**. A TGYSZ konkrét javaslatot tesz arra vonatkozóan, hogy az örökbe fogadni szándékozó házaspár vagy személy milyen életkorú, milyen egészségi állapotú, illetve, hogy egy gyermek vagy testvérek örökbefogadására is alkalmas-e.

A gyámhatósági eljárás házaspár esetében:

Ha a TGYSZ az örökbe fogadni szándékozó házaspár örökbefogadásra való **alkalmasságának** megállapítására tett javaslatot, a gyámhivatal a TGYSZ által megküldött dokumentumok, az örökbe fogadni szándékozó házaspár meghallgatása, valamint szükség szerint környezettanulmány és egyéb bizonyítékok alapján dönt.

Ha a TGYSZ az örökbe fogadni szándékozó házaspár örökbefogadásra való **alkalmatlanságának** megállapítására tett javaslatot, a gyámhivatal a TGYSZ által megküldött dokumentumok, az örökbe fogadni szándékozó házaspár meghallgatása, valamint szükség szerint környezettanulmány, az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzék gyermekek, illetve a gyámhatósági eljárásban érintett személyek személyiségvizsgálata szakterületén szakértői tevékenységet végző, pszichológus végzettségű szakértő véleménye, valamint egyéb bizonyítékok alapján dönt.

A gyámhatósági eljárás egyedül örökbe fogadni szándékozó személy esetében:

Egyedül örökbe fogadni szándékozó személy alkalmasságáról való döntés meghozatala előtt a gyámhivatal a TGYSZ által megküldött dokumentumok, az örökbe fogadni szándékozó személy és a vele egy háztartásban élő nagykorú személyek meghallgatása, valamint szükség szerint környezettanulmány, az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzék gyermekek, illetve a gyámhatósági eljárásban érintett személyek személyiségvizsgálata szakterületén szakértői tevékenységet végző, pszichológus végzettségű szakértő véleménye és egyéb bizonyítékok alapján alakítja ki véleményét, hozza meg döntését.

Ha a TGYSZ az egyedül örökbe fogadni szándékozó személy örökbefogadásra való **alkalmasságának megállapítására** tett javaslatot és:

- a gyámhivatal a TGYSZ javaslatával egyetért, az iratokat a javaslatával együtt, a kijelölt gyámhivatal útján megküldi a családpolitikáért felelős miniszternek.
- a gyámhivatal a TGYSZ javaslatával nem ért egyet, alkalmatlanságot megállapító döntést hoz.

Ha a TGYSZ az egyedül örökbe fogadni szándékozó személy örökbefogadásra való **alkalmatlanságának megállapítására** tett javaslatot és:

- a gyámhivatal a TGYSZ javaslatával egyetért, alkalmatlanságot megállapító döntést hoz.
- a gyámhivatal nem ért egyet a TGYSZ alkalmatlanságra vonatkozó javaslatával, az iratokat a javaslatával együtt, a kijelölt gyámhivatal útján megküldi a családpolitikáért felelős miniszternek.

A **családpolitikáért felelős miniszter** a részére megküldött iratok alapján, az azok beérkezésétől számított 15 napon belül nyilatkozik arról, hogy hozzájárul-e az egyedül örökbe fogadni szándékozó személy örökbefogadásra való alkalmasságának megállapításához. A gyámhivatal ezt követően akkor állapíthatja meg az egyedül örökbe fogadni szándékozó személy örökbefogadásra való alkalmasságát, ha ahhoz a családpolitikáért felelős miniszter hozzájárult.

Az örökbe fogadni szándékozónak az alkalmasság megállapítását követően is lehetőségük van a térítésmentes felkészítő tanfolyam elvégzésére.

Az örökbe fogadni szándékozók az alkalmasságukat megállapító, végleges gyámhivatali határozat adatainak rögzítését követően, bekerülnek a GYVR örökbefogadási alrendszerének örökbefogadásra alkalmas személyekről vezetett nyilvántartásába, ahol az örökbefogadásra alkalmassági vizsgálatra irányuló kérelem benyújtásának napjával kerülnek besorolásra.

Az alkalmasság megállapítását követően a TGYSZ örökbefogadási tanácsadója félévente felkeresi az örökbe fogadni szándékozókat, és tájékoztatja őket kérelmük teljesülésének esélyeiről.

A gyámhivatal alkalmasságot megállapító határozata annak jogerőre emelkedésétől számított 3 évig hatályos, kivéve, ha a 3 éven belül örökbefogadási eljárás jogerős befejezésére került sor. Ez utóbbi esetben a határozat hatálya az örökbefogadás tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedésének napjával szűnik meg. Ha az örökbe fogadni szándékozó személy testvérek örökbefogadására való alkalmasságát megállapították, és az alkalmassági határozat hatályvesztését megelőzően a testvér is örökbe fogadhatóvá válik, a határozat hatálya meghosszabbodik a testvér örökbefogadási eljárásának végleges döntéssel történő befejezéséig.

Alkalmatlanság megállapítása esetén új eljárás a határozat véglegessé válásától számított 1 éven belül nem indítható, kivéve, ha az eljárás során az örökbe fogadni szándékozó személy a körülményei tekintetében nem a valóságnak megfelelő információkat szolgáltatott, ebben az esetben 3 éven belül nem indítható új alkalmasság megállapítása iránti eljárás.

Amennyiben 3 éven belül nem kerül sor örökbefogadásra, a határozat hatálya annak lejártát megelőzően benyújtott kérelemre, illetve a TGYSZ javaslatára legfeljebb 1 évvel meghosszabbítható, feltéve, hogy azok a körülmények, amelyekre az alkalmasságot alapozták, nem változtak meg. Ha a határozat hatályának lejártakor folyamatban van az örökbefogadási eljárás, a határozat hatálya meghosszabbodik az örökbefogadási eljárás jogerős befejezéséig. Ha a meghosszabbított hatály lejártáig sem került sor örökbefogadásra, az örökbefogadás előtti eljárást - az örökbefogadás előtti tanácsadáson és felkészítő tanfolyamon való részvétel kivételével - az örökbe fogadni szándékozó személy kérelmére meg kell ismételni.

Ha az örökbe fogadni szándékozó házaspár vagy személy családi állapotában, személyi és életkörülményeiben (örökbefogadás, saját gyermek születése, házasságkötés, válás stb.), illetve az örökbefogadandó gyermekre vonatkozó elképzeléseiben változás következik be, a TGYSZ elvégzi a változások által érintett újabb vizsgálatokat, a gyámhivatal pedig határozattal dönt a **felülvizsgálat** eredményéről. Felülvizsgálati eljárás lefolytatása történik abban az esetben is, ha az örökbe fogadni szándékozó személy a körülményei tekintetében nem a valóságnak megfelelő információkat szolgáltatott.

II. Tájékoztató az örökbefogadás előkészítéséről és az örökbefogadás engedélyezéséről

Az örökbefogadást előkészítő szakemberek – tekintettel arra, hogy feladatuk a gyermek sorsának optimális rendezése – **minden esetben az örökbefogadhatóvá vált gyermeknek keresnek megfelelő örökbefogadó szülőket és nem az örökbe fogadni szándékozóknak gyermeket.** Ahhoz, hogy az örökbefogadás sikeres legyen, figyelemmel kell lenniük a gyermek érdekeinek és szükségleteinek előtérbe helyezése mellett az örökbe fogadni szándékozók és a vér szerinti szülők érdekeire is.

1. Az örökbefogadás előkészítése és az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárás gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermekek titkos örökbefogadás esetében

Az örökbefogadás előkészítése

Az örökbefogadható gyermekek örökbefogadása előkészítésének dokumentálása a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszerben (a továbbiakban: GYVR) történik, mely rendszer egyik alapvető célja a gyermek minél gyorsabb örökbefogadásának informatikai támogatása.

Gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermek esetében a gyermek örökbefogadhatóságáról rendelkező gyámhivatal határozata alapján **a gyermek szerint illetékes TGYSZ** készíti elő az örökbefogadást. Az örökbefogadási tanácsadó beszerzi a gyermeket vizsgáló szakemberektől és szervektől a gyermek egészségi és személyiségállapotára, valamint a gyermeket gondozó személyektől, szervektől az örökbefogadható gyermek családi hátterére vonatkozó korábbi és jelenlegi szakvéleményeket, szakmai véleményeket és egyéb dokumentumokat.

A TGYSZ a gyermek örökbefogadhatóságát megállapító határozat véglegessé válását követően tíz munkanapon belül illesztési értekezletet hív össze, melyen a szakemberek (a gyermek gyámja, gondozója, örökbefogadási tanácsadók, pszichológusok) közreműködésével eldöntik, hogy a gyermekről készült vélemények alapján **a jelentkezési sorrend szerint soron következő**, alkalmassági határozattal bíró, örökbefogadásra váró házaspárok közül várhatóan melyik házaspár lesz **a gyermek számára legmegfelelőbb.**

A döntést követően a kiválasztott örökbe fogadni szándékozó házaspárnak bemutatják a gyermeket. A gyermek bemutatása két lépcsőben történik: először a gyermek egészségi és személyiségállapotára, valamint a családi hátterére vonatkozó dokumentumokban foglaltakról tájékoztatják a szakemberek az örökbe fogadni szándékozókat, valamint megtekinthetik a gyermekről készült fényképet. Amennyiben a tájékoztatás alapján úgy döntenek, hogy szeretnék megismerni a gyermeket, előre egyeztetett időpontban megtekinthetik őt – a gyermek ez alkalommal nem tudhatja, hogy mi a találkozás célja. Ezt követően döntenek el az örökbe fogadni szándékozók, hogy elindítják-e a gyermekkel való ismerkedés örökbefogadási célú folyamatát, a barátkozást.

Egyedül örökbe fogadni szándékozó általi örökbefogadás

A TGYSZ feladata a gyermek elsősorban házaspár általi örökbefogadásának elősegítése. Ha a TGYSZ illetékességébe tartozó alkalmas örökbe fogadni szándékozók között nincs a gyermek számára megfelelő örökbe fogadni szándékozó házaspár, a TGYSZ 5 munkanapon belül értesíti az országos örökbefogadást elősegítő szervet annak érdekében, hogy a gyermek házaspár általi örökbefogadását más TGYSZ illetékességébe tartozó örökbe fogadni szándékozó házaspárok közvetítésével segítse elő.

Ha az országos örökbefogadást elősegítő szerv a GYVR örökbefogadási alrendszerében nem talál olyan, más megyéből örökbefogadást vállaló házaspárt, aki a gyermek számára ajánlható, a TGYSZ előmozdíthatja a megyén belül a gyermek egyedül örökbe fogadni szándékozó személyek általi örökbefogadását, feltéve, hogy az a gyermek érdekében áll.

Testvérek örökbefogadása

Testvérek örökbefogadhatóvá válása esetén a TGYSZ-nek a testvérek együttes örökbefogadását kell elősegítenie, kivéve, ha ez bármelyik gyermek érdekével ellentétes.

Ha testvérek örökbefogadására eltérő időpontban kerül sor, a gyermek testvérét korábban örökbefogadó szülő a kiválasztás során elsőbbséget élvez, ha rendelkezik örökbefogadásra alkalmasságot megállapító hatályos határozattal.

A gyermekkel történő ismerkedés – a barátkozás

Ha az örökbe fogadni szándékozók további kapcsolatot szeretnének kialakítani a gyermekkel, a TGYSZ, a gyermeket gondozó intézmény vagy személy és a gyermekvédelmi gyám által megállapított gyakorisággal, a közösen megbeszélte időpontokban felkereshetik a gyermeket. A TGYSZ meghatározza a találkozások gyakoriságát és időtartamát, melyet a gyermek életkorához és személyiségállapotához igazodóan, elsősorban a gondozási helyen, a fokozatosság figyelembevételével szervez meg.

A gyermekkel történő ismerkedés segítése érdekében 2020. szeptember 1-jétől **az örökbe fogadni szándékozó az örökbefogadás előkészítése időszakában** - az örökbe fogadható gyermekkel történő személyes találkozás céljából - évente legfeljebb **10 munkanapra mentesül a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól.**

A barátkozási idő végén, amennyiben az örökbe fogadni szándékozók és a gyermek között megfelelő kapcsolat alakult ki, a TGYSZ javaslatára, az **örökbe fogadni szándékozók** és a gyermek törvényes képviselője, a **gyermekvédelmi gyám egyező kérelmére** indul az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárás.

Az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárás

Az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárásra **a gyermek lakóhelye szerinti kijelölt gyámhivatal illetékes.**

Az örökbe fogadni szándékozókat a kijelölt gyámhivatal jegyzőkönyvben nyilatkoztatja az örökbefogadással kapcsolatos lényeges kérdésekről.

Az örökbe fogadni szándékozóknak csatolniuk kell kérelmükhöz az örökbefogadásra való alkalmasságukról rendelkező jogerős határozatot, az eljárás során pedig jövedelemigazolást is

be kell nyújtaniuk. Főszabályként születési, illetve házassági anyakönyvi kivonatukat a gyámhatóság szerzi be. Ha a kijelölt gyámhivatal számára az engedélyezési eljárás során olyan új tény vagy körülmény merül fel, ami az örökbe fogadni szándékozók alkalmasságát megkérdőjelezi, a kijelölt gyámhivatal a TGYSZ-t újabb alkalmassági vizsgálat elvégzésére kérheti fel.

Az örökbe fogadni szándékozóknak kérelmük benyújtásakor nyilatkozni kell arról, hogy kérik-e a gyermek kötelező gondozási időre történő kihelyezését családjukba.

A kötelező gondozásra kihelyezés

A gyámhivatal a kötelező gondozási időre kihelyezésről 15 napon belül, hathetesnél fiatalabb gyermek esetén 8 napon belül dönt. Döntése előtt az örökbe fogadni szándékozók lakóhelyéről környezettanulmányt készít vagy szerez be, és beszerzi a gyermek egészségi, mentális állapotára vonatkozó véleményeket is.

A kötelező gondozási idő **legalább egy hónap**.

A kötelező gondozási idő alatt a gyermek az örökbe fogadni szándékozók családjában nevelkedik, tartásáról az örökbe fogadni szándékozók kötelesek gondoskodni. A gyermek beilleszkedését a TGYSZ figyelemmel kíséri és segíti, és a gondozási idő letelte után véleményét megküldi a gyámhivatalnak.

Döntés az örökbefogadás engedélyezéséről

A gyámhivatal az örökbefogadás engedélyezéséről a kérelem benyújtását követő naptól számított 60 napon belül dönt, kivéve, ha az elrendelt kötelező gondozási idő az egy hónapot meghaladja. Ez utóbbi esetben a gondozási idő lejártát követő 21 napon belül kell a döntést meghoznia.

A gondozási idő letelte után a gyámhivatal meghallgatja az örökbe fogadni szándékozókat arra vonatkozóan, hogy fenntartják-e örökbefogadási kérelmüket. Amennyiben az örökbe fogadni szándékozók nem kívánják örökbefogadni a gyermeket, kérelmük visszavonását célszerű indokolniuk annak érdekében, hogy a későbbiekben örökbefogadási kérelmük fenntartása esetén az örökbefogadás realizálására másik gyermek vonatkozásában legyen esélyük.

Amennyiben a gyermekvédelmi gyám vonja vissza kérelmét, indokolnia szükséges, miért nem áll a gyermek érdekében az örökbefogadás.

Az örökbefogadást a gyámhivatal akkor engedélyezheti, ha az a gyermek érdekében áll és nem jár a felek, vagy az eljárásban közreműködők számára anyagi haszonszerzéssel.

Nevelőszülő általi örökbefogadás

A nevelőszülőnél nevelkedő gyermek esetében is a TGYSZ szakemberei - a megyei/fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság szakmai véleménye, a gyermek egészségi és személyiségállapotára, családi hátterére vonatkozó más szakvélemények, dokumentumok figyelembevételével – a gyermekvédelmi gyám, a nevelőszülőt működtető nevelőszülői hálózat szakembereinek a bevonásával választják ki a gyermek számára legmegfelelőbbnek tűnő örökbe fogadni szándékozó szülőket. Amennyiben a nevelőszülő jelzi örökbefogadási szándékát, őt is figyelembe kell venni lehetséges örökbefogadóként. Önmagában viszont az a

tény, ha a nevelőszülőnél az örökbefogadásra való alkalmasság feltételei fennállnak, nem teremt jogosultságot a nevelőszülő számára a gyermek örökbefogadására. A szakembereknek a gyermek számára legmegfelelőbb örökbe fogadni szándékozók kiválasztásáról kell dönteniük, aki lehet a nevelőszülő is, amennyiben a gyermek igényeit, szükségleteit hosszú távon és örökbefogadó szülőként, várhatóan ő tudja legmegfelelőbben kielégíteni.

A nevelőszülő általi örökbefogadás esetében a nevelőszülő és házastársa örökbefogadásra alkalmassági vizsgálata az engedélyezési eljárásban történik, vagyis a kijelölt gyámhivatal egy eljárásban dönt a nevelőszülő és házastársa alkalmasságáról és az örökbefogadás engedélyezéséről. Nevelőszülő általi örökbefogadás esetén a nevelőszülőre ugyanazok az alkalmassági feltételek vonatkoznak, mint más örökbe fogadni szándékozókra.

Az eljárás **a nevelőszülő és a gyermekvédelmi gyám egyező kérelmére indul**. A nevelőszülő önálló kérelmére nem indulhat el az engedélyezési eljárás akkor sem, ha a nevelőszülőt korábban a gyámhatóság egyes gyámi feladatok ellátására kirendelte, mert ebben az esetben is a gyermekvédelmi gyám látja el a gyermek törvényes képviselővel kapcsolatos feladatokat.

A nevelőszülő alkalmasságát az örökbefogadandó gyermek szerint illetékes TGYSZ vizsgálja. Egyedül örökbe fogadni szándékozó nevelőszülő esetében is szükséges a családpolitikáért felelős miniszter hozzájárulása az alkalmasság megállapításához.

Az örökbefogadás háromszintű rendszere és a Gyermekünk védelmében elnevezésű információs rendszer örökbefogadási alrendszere

Az örökbefogadási eljárások során alapvető cél az örökbefogadható gyermekek számára a lehető legrövidebb időn belül megtalálni a megfelelő örökbefogadó szülőket. Ennek elősegítésére az **örökbefogadás rendszere három szintre épül**, melyek működését a GYVR **örökbefogadási alrendszere támogatja:**

- 1) Az OGYSZ **megyei (fővárosi) területi gyermekvédelmi szakszolgálatainak feladata** elősegíteni a területükön örökbefogadhatóvá vált gyermekek örökbefogadását. Elsősorban a saját illetékességükbe tartozó örökbe fogadni szándékozók közül keresnek a gyermekek számára örökbefogadó szülőket. A TGYSZ-ek munkatársainak feladata az örökbefogadható gyermekek és az örökbe fogadni személyek adatainak rögzítése a GYVR örökbefogadási alrendszerében.
- 2) Ha a megyei (fővárosi) nyilvántartásban nincs a gyermek számára megfelelő örökbe fogadni szándékozó, a következő szinten kezdődik a munka, a Miniszterelnökség családokért felelős tárca nélküli minisztere irányítása alatt álló Örökbefogadási és Nőpolitikai Főosztályán **működő országos örökbefogadást elősegítő szerv a GYVR örökbefogadási alrendszerében olyan örökbe fogadni szándékozók között keres a gyermek számára örökbefogadó szülőket, akik vállalják más megyében nevelkedő gyermek örökbefogadását** (meg tudják és meg akarják oldani, hogy lakóhelyüktől távolabbi megyéből fogadjanak örökbe gyermeket).
- 3) Amennyiben az országos örökbefogadást elősegítő szerv közreműködésével sem vezet a gyermek örökbefogadása eredményre, ennek hivatalos megállapítása után

történhet a **Miniszterelnökség Örökbefogadási és Nőpolitikai Főosztályán működő Központi Hatóság** által a **GYVR örökbefogadási alrendszeréből** a gyermek számára megfelelő külföldi örökbefogadók kiválasztása. **Külföldre akkor adható örökbe egy gyermek, ha gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedik, nevelésbe vették és örökbefogadhatóvá nyilvánították vagy örökbefogadhatóságát megállapították, és a hazai örökbefogadása érdekében tett intézkedések nem vezettek eredményre.**

2. Titkos örökbefogadás nem szakellátásban nevelkedő gyermekek esetében – a gyermek örökbefogadásához hozzájárulás, valamint inkubátorba helyezése

Ebben az esetben tipikusan olyan újszülött gyermekek örökbefogadásáról van szó, akiknek szülei úgy járultak hozzá a gyermek örökbefogadásához, hogy az örökbefogadók személyét és személyes adatait nem ismerik (évente 60-80 gyermek esetében), továbbá többnyire inkubátorban elhelyezett, ismeretlen szülőktől származó gyermekek (évente 3-5 gyermek). A gyermek hathetes koráig a szülők - a gyermeknek a szülő vagy a gyermek más hozzátartozója által történő nevelése érdekében - visszavonhatják hozzájáruló nyilatkozatukat, illetve az inkubátorba helyezett gyermek szülője is jelentkezhet gyermekéért. A gyermekeket a szülők örökbefogadáshoz hozzájárulását – vagy inkubátorba helyezését - követő néhány napon belül olyan leendő örökbefogadó családba helyezi a gyámhivatal, akik vállalják azt a kockázatot, hogy a vér szerinti szülők visszavonhatják örökbefogadáshoz hozzájáruló nyilatkozatukat a gyermek hathetes kora előtt. A gyermekek örökbefogadását a TGYSZ-ek készítik elő, a nyilvántartásukba felvett, a jelentkezési sorrend szerint soron következő örökbe fogadni szándékozó házaspárok megkeresésével. Egyedül örökbe fogadni szándékozó személy általi örökbefogadásra ebben az esetben is akkor van lehetőség, ha sem a TGYSZ illetékességi területén, sem az országos örökbefogadást elősegítő szerv közreműködésével, más megyei örökbefogadást vállaló házaspárok között sincs a gyermek számára megfelelő örökbe fogadni szándékozó házaspár.

3. Nyílt örökbefogadás esetében az örökbefogadás előkészítése, engedélyezése

Az előkészítést a nyílt örökbefogadásokban közreműködő működési engedéllyel rendelkező **közhasznú szervezetek** vagy a **TGYSZ-ek** végzik, **közreműködésük kötelező.**

A válsághelyzetben lévő várandós anya/szülő számára a kapcsolatfelvételt követően a közreműködő szervezetek krízistanácsadást nyújtanak. A közreműködő szervezetek elsősorban abban segítik a válsághelyzetben lévő anyát/szülőt, hogy gyermeke nevelését vállalni tudja, a lehetséges támogatásokról tájékoztatják, illetve erre irányuló igény esetén megszervezik családok átmeneti otthonában történő elhelyezését. Amennyiben a válsághelyzetben lévő várandós anya/szülő gyermeke nyílt örökbefogadása mellett dönt, a közreműködő szervezet előkészíti a várandós anya/szülő(k) és az örökbe fogadni szándékozók kapcsolatfelvételét.

Ha a kapcsolatfelvételt követően a felek megállapodnak az örökbefogadási eljárás megindításában, akkor **az anya lakóhelye szerint illetékes, titkolt terhesség** esetén pedig **a szülés helye szerint illetékes kijelölt gyámhivatalnál** kérhetik az örökbefogadási eljárás megindítását. A terhesség akkor titkolt, ha a válsághelyzetben lévő várandós anya úgy nyilatkozik, hogy szűkebb vagy tágabb környezete előtt titokban kívánja tartani terhességét.

A gyámhivatal a feleket **együttesen, tárgyalás keretében** hallgatja meg. Az örökbefogadáshoz **hozzájáruló nyilatkozatukat** a vér szerinti szülők ebben az esetben is **a gyermek születésétől számított hathéten belül - a gyermeknek a szülő vagy a gyermek más hozzátartozója által történő nevelése érdekében - visszavonhatják**. Erre a szülőket az eljárás során a gyámhatóságnak figyelmeztetnie kell.

A kötelező gondozásra kihelyezéskor a gyermek családbafogadó gyámjával a gyámhivatal az örökbefogadó szülőt rendeli ki, a vér szerinti szülő szülői felügyeleti joga pedig az eljárás befejezéséig szünetel, az örökbefogadás engedélyezését követően szűnik meg.

A kötelező gondozási idő alatt az örökbefogadók lakóhelye szerinti TGYSZ kíséri figyelemmel a gyermek beilleszkedését.

Magyarországon kilenc nyílt örökbefogadások előkészítésében közreműködő közhasznú szervezet rendelkezik működési engedéllyel:

- Alfa Magzat-, Csecsemő-, Gyermekek- és Családvédelmi Szövetség (www.alfaszovetseg.hu),
- Bölcső Alapítvány (www.bolcsu.hu),
- Együtt az Életért Közhasznú Egyesület (www.egyuttazeletert.org),
- Fészek az Örökbefogadókért és Örökbefogadottakért Alapítvány (www.feszekalapitvany.hu)
- Gólyahír Egyesület (www.golyahiregyesulet.hu)
- Várva Várt Alapítvány (www.varvavart.hu),
- Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány (www.segely.baptistasegely.hu/orokbefogadas)
- Kézenfogva Alapítvány (<https://kezenfogva.hu/orokbefogadasert-miben-tudunk-segiteni>)
- Down Alapítvány (<https://www.downalapitvany.hu/node/1890>).

E szervezetek Magyarország egész területén végezhetik tevékenységüket. A szervezetek tevékenységük során nyilvántartják a náluk jelentkező, alkalmassá nyilvánított örökbefogadásra váró szülőket, valamint az örökbeadási szándékkal náluk jelentkező vér szerinti szülők gyermekeit. A gyermekek az örökbefogadást elősegítő szervezetek közreműködésével, a vér szerinti és az örökbe fogadni szándékozók közös kérelmére, a gyámhivatal döntése alapján, alacsony életkorban, alkalmas örökbefogadó családokhoz kerülhetnek.

4. A szülő házastársa általi és rokoni örökbefogadások

A szülő házastársa általi és a rokoni örökbefogadások az örökbefogadandó gyermek lakóhelye szerint illetékes kijelölt gyámhivatalnál indulnak az örökbe fogadni szándékozó és a gyermek törvényes képviselője személyesen előterjesztett, egyező kérelmére. A rokonok, valamint a

szülő házastársának alkalmasságát a gyámhatóság az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárás során állapítja meg. A kijelölt gyámhivatal az eljárás megindítását követően az alkalmassági vizsgálat lefolytatására megkeresi az illetékes TGYSZ-t.

A TGYSZ a kijelölt gyámhivatal felkérésére

- elvégzi az örökbe fogadni szándékozó pszichológiai vizsgálatát,
- tanácsadásban részesíti az örökbe fogadni szándékozót,
- háziorvosi igazolást szerez be az örökbe fogadni szándékozó egészségi állapotáról, annak hozzájárulásával, és
- környezettanulmányt készít az örökbe fogadni szándékozó lakóhelyén.

A kijelölt gyámhivatal a TGYSZ által megküldött dokumentációk alapján hozza meg döntését az örökbe fogadni szándékozók alkalmassága tekintetében. Az örökbefogadást a szükséges feltételek fennállása esetén akkor engedélyezi, ha az a gyermek érdekében áll.

III. Az örökbefogadás jogkövetkezményei

- Az örökbefogadott gyermek **a vér szerinti gyermek családi jogállásába kerül**, az örökbefogadók valamennyi rokonának (egyenes-, oldalági) rokonává válik, és majdani leszármazói is.
- Az örökbefogadás folytán a leszármazáson alapuló rokonságból származó **szülői felügyeleti és rokontartási jogok és kötelezettségek megszűnnek**, kivéve, ha az egyik házastárs a másik házastárs gyermekét fogadta örökbe.
- Az örökbefogadás **tartási jogokat és kötelezettségeket keletkeztet** (melyek ugyanazok, mint vér szerinti gyermeknél).
- A vér szerinti **kapcsolattartási jog megszűnik, kivéve:**
 - ha az egyik házastárs a másik házastárs gyermekét fogadja örökbe, és az a házasság, amelyből a gyermek származik, a házastárs halála folytán szűnt meg, a meghalt házastárs rokonainak kapcsolattartási jogát az örökbefogadás nem érinti;
 - ha mindkét szülő halála folytán a gyermeket az egyik szülő rokona fogadja örökbe, a másik szülő rokonainak kapcsolattartási jogát az örökbefogadás nem érinti;
 - kivételesen indokolt esetben a gyámhatóság nyílt örökbefogadás esetén azt a vér szerinti szülőt is feljogosíthatja a kapcsolattartásra, aki hozzájárult gyermekének a másik szülő házastársa által történő örökbefogadásához.
- **Az örökbefogadók családi nevét viseli a gyermek**, kivételes esetben engedélyezheti a gyámhivatal korábbi nevének megtartását, ha az a gyermek érdekében áll, emellett **kivételesen indokolt esetben engedélyezheti az örökbefogadott utónevének a megváltoztatását.**
- Az örökbefogadókat kérelmükre vér szerinti szülőkként jegyzik be az anyakönyvbe.
- A gyermeket egyedül örökbefogadó szülő – amennyiben kérte gyermeke számára a másik szülőként képzelt szülő bejegyzését – az örökbefogadás véglegessé válását

követően nem kérelemre, hanem hivatalból kap igazolást arról, hogy örökbefogadott gyermeke másik szülője nem valós, hanem képzelt személy (2020. szeptember 1-től).

- Az örökbefogadott - az örökbefogadás fennállása alatt - az örökbefogadó szülő és annak rokonai után az örökbefogadó szülő vér szerinti leszármazójaként örököl. Az örökbefogadás nem érinti az örökbefogadott törvényes öröklési jogát vér szerinti rokonai után, ha az örökbefogadás az örökbefogadott egyeneságbeli felmenő rokona, testvére vagy egyeneságbeli felmenő rokonának más leszármazója által történt.
- Az örökbefogadott után első sorban leszármazói és házastársa, leszármazó hiányában házastársa és örökbefogadó szülője, leszármazó és házastárs hiányában az örökbefogadó szülő és annak rokonai örökölnék a törvényes öröklés szabályai szerint. Az örökbefogadó szülő és annak rokonai akkor örökölnék, ha az örökbefogadás az öröklés megnyílásáig fennállt.

Az örökbefogadott gyermek vérségi származás megismeréséhez fűződő joga

Az örökbefogadott felvilágosítást kérhet a gyámhatóságtól arról, hogy őt **örökbefogadták-e, él-e a vér szerinti szülője, van-e testvére**, és - ha a tizennegyedik életévét betöltötte - **vér szerinti szülőjének, testvérének természetes személyazonosító adatairól** is. A tizennegyedik életévét betöltött gyermek a kérelmet törvényes képviselője hozzájárulása nélkül is előterjesztheti. Erről az örökbefogadási eljárás során a feleket tájékoztatni kell.

A felvilágosítás megadásához a vér szerinti szülő és a testvér meghallgatása szükséges. Ha az örökbefogadott kiskorú, az örökbefogadót vagy más törvényes képviselőt is meg kell hallgatni. A kiskorú testvér meghallgatásához törvényes képviselőjének előzetes hozzájárulása szükséges. Ha a vér szerinti szülő vagy testvér cselekvőképtelen, törvényes képviselőjének meghallgatása is szükséges.

A vér szerinti szülő, a testvér természetes személyazonosító adatai az örökbefogadottal nem közölhetők, ha

- a vér szerinti szülő, a testvér, az örökbefogadó vagy más törvényes képviselő meghallgatása ismeretlen helyen való távollét vagy elháríthatatlan akadály miatt nem volt lehetséges;
- a vér szerinti szülő, a testvér úgy nyilatkozik, hogy a természetes személyazonosító adatai nem közölhetők; vagy
- a kiskorú gyermek érdekeivel ellentétben áll, így különösen, ha a vér szerinti szülő felügyeleti jogát a bíróság azért szüntette meg, mert a szülő felróható magatartásával gyermeke javát, különösen testi jólétét, értelmi vagy erkölcsi fejlődését súlyosan sértette vagy veszélyeztette.

Ha a vér szerinti szülő a származás megismerés iránti kérelem előterjesztésének időpontjában már nem él, természetes személyazonosító adatai az örökbefogadott gyermekkel közölhetők, kivéve, ha korábbi eljárás során már úgy nyilatkozott, hogy adatai közléséhez nem járul hozzá.

Az örökbefogadó szülőket megillető juttatások:

- A 2020. január 1-jétől bevezetett **örökbefogadói díj** (ÖFD) valamennyi 2 év feletti és 18 év alatti gyermek hazai örökbefogadását követően jár, mely a feltételeit és összegét tekintve is megegyezik a gyermekgondozási díjjal, időtartama a csecsemőgondozási díjnak megfelelően 168 nap. Az örökbefogadói díj lehetőséget teremt arra, hogy a nagyobb életkorú gyermeket örökbefogadók a gyermek örökbefogadó családba helyezését követően közel fél évig otthon tudjanak maradni gyermekükkel, elősegítve ezzel a gyermek beilleszkedését az örökbefogadó családba.
- Az örökbefogadó szülő 2020. január 1-től az egyszeri **anyasági támogatásra** abban az esetben is jogosult, ha örökbefogadást a gyermek 6 hónapos korát követően engedélyezték.
- Az **örökbefogadói GYES** főként az ÖFD-hez szükséges biztosítási idővel nem rendelkező örökbefogadóknak jelenthet segítséget. A 3 évesnél idősebb gyermeket örökbefogadó szülők, akik az általános szabályok szerint már nem tudják a GYES-t igénybe venni, az abból hátralévő, de legfeljebb 6 hónapos időtartamra – a házastársi vagy rokoni örökbefogadás esetét kivéve – jogosultak az ún. örökbefogadói GYES-re, a korábbi – a gyermek 10. életévében meghatározott – időkorlát nélkül. Azok az örökbefogadó szülők, akik az ÖFD-t már igénybe vették, az örökbefogadói GYES-ben nem részesülnek.
- A szociális juttatások ugyanúgy megilletik az örökbefogadót, mintha a gyermek vér szerinti gyermeke lenne (pl. családi pótlékra, családi adókedvezményre jogosult).

IV. Az örökbefogadás utánkövetése

Az új Polgári Törvénykönyv által bevezetett utánkövetés lehetővé teszi, hogy az örökbefogadást követően a gyermek helyzetét, életkörülményeinek alakulását a TGYSZ vagy az örökbefogadás utánkövetését végző, működési engedéllyel rendelkező közhasznú szervezet figyelemmel kísérje és segítse. Az utánkövetés célja a gyermek családba való beilleszkedésének, a családdá válás folyamatának, az örökbefogadással kapcsolatos kommunikációnak, a gyermek egészséges identitásfejlődésének, illetve az óvodai, iskolai beilleszkedési problémák megelőzésének, megoldásának személyes tanácsadással történő segítése. Az utánkövetés első alkalommal az örökbefogadás engedélyezését követően hat hónapon belül kötelező, ezt követően másfél év múlva. Emellett az örökbefogadók bármikor fordulhatnak az őket segítő szakemberekhez problémáikkal, a kötelező időtartamon túl három és fél évig van még lehetőség önkéntes utánkövetésre.

Az utánkövetés során az örökbefogadók választják az utánkövetést végző szervezetet, melyről a gyámhivatal az örökbefogadás engedélyezésekor rendelkezik.

Az OGYSZ 20 megyei/fővárosi területi gyermekvédelmi szakszolgálatával mellett **örökbefogadás utánkövetésre működési engedéllyel rendelkező közhasznú szervezetek:**

- Ágacska Alapítvány az Örökbefogadásért és a Családokért,
- Gólyahír Egyesület,
- Fészek Alapítvány az Örökbefogadókért és Örökbefogadottakért

Jogszályi háttér:

- a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről rendelkező 1991. évi LXIV. törvény
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

- a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet
- a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet
- az örökbefogadást elősegítő és az örökbefogadás utánkövetését végző közhasznú szervezetek tevékenységéről és működésük engedélyezéséről szóló 72/2014. (III. 13.) Korm. rendelet
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet
- a helyettes szülők, a nevelőszülők, a családi napközit működtetők képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint az örökbefogadás előtti tanácsadásról és felkészítő tanfolyamról szóló 29/2003. (V. 20.) ESzCsM rendelet